

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Égész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Aidélre postán szállítva:

Égész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 14.

Az új színigazgató.

Nagyvárad város törvényhatósága ma tartott ülésén 38 szótöbbséggel Somogyi Károly színigazgatót a városi színház igazgatójává választotta meg. Fényesen nyilatkozott meg mellette a törvényhatóság bizalma és beigazolva lett azon minap tett nézetünk, hogy a fórumok emelkedésével mind nagyobb mérvben nyilvánul meg iránta a bizalom.

Hogy mily érdemek szerezték meg számára e nagy bizalmat, azt kifejtettük a napok óta tartó discussióinkban és így felesleges Somogyi megválasztásával azt újra hangoztatnunk, hisz éppen ez érdemek tudata bírta a törvényhatósági bizottság tagjainak nagy impozáns részét a mellette való állásfoglalásra. Egy veszedelmes támadást háritott el a közgyűlés e választásával a színházról.

Örvendünk e választás eredményének, mert Somogyi Károlyban hisszük, reméljük, hogy az új színházba a komoly, nemes színművészet műzsáját fogja helyezni. E szép célnak, nemes irányzatnak van tehát még hatása. Keresztül tör a fényes ígéretek kábitó hatásán, keresztül minden választási manőveren, a mit az ellenpárt elkövetett, hogy jelöltjét átjuttassa.

A volt ellenjelölt Vidor Dezső képességeiről is elmondtunk már minden szépet és jót, de képessége nem áll a valódi

színművészet szolgálatában, a milyennek pedig egy vidéki város színművészetének lennie kell, hanem az oly színművészet szolgálatában, melyről sokan állítják, hogy egy világvárosban ilyennek is kell lenni. Fiatal ember még, nagy és szép pálya áll előtte, melyen haladva még idő folytán megtanulhatja becsülni az abszolút művészet értékét.

Szép pálya vár a megválasztott színigazgatóra s üdvözljük őt e pálya kezdetén.

Tudósításunk a színigazgató választásról a következő:

A színigazgató választása.

Várady Zsigmond indítványára a színigazgató választás kérdését vette soronkívül a közgyűlés tárgyalás alá.

Felolvasták a tanács mint állandó választmány ismeretes javaslatát, mely tudvalevőleg a színi bizottság ajánlásához csatlakozik, s Somogyi Károlyt ajánlja.

Bulyovszky József dr. polgármester bejelenti, hogy egy telegramm érkezett Temesvárról a város tanácsához, a következő szöveggel:

Ez uttal ne határozzon a közgyűlés a színigazgató kérdésében, hanem halaszsa el a határozat hozatalt, mert oly ajánlattal pályázom, a mely fényes lesz s felülmul minden várakozást. Operával akarom a nagyvárad színház műsorát összekötni; 50.000 forint kaucziót teszek.

Földvári-Weninger János.

— Szavazzunk! szavazzunk! — hallatszik a teremben az izgatott kiáltás.

Friedländer Sámuel dr. erre szólásra kelt s nem tartja megengedhetőnek, hogy mindjárt szavazásra menjen a kérdés. (Halljuk! halljuk! Zaj.) A színi bizottság döntésével nem tartja a döntést szakszerűnek. Azt hiszi, hogy ha a város színházát biztosítani akarja s színi ügyet akar teremteni, kell hogy a garanciákat bírja eziránt. Két pályázóról van szó. Az egyik fiatal ember, nagy intelligenciájú, kiváló rutinnal, tekintélyes tőkével bír.

— Hát az erkölcsök! — kiabálják a kályha felől.

Friedländer Sámuel összehasonlítja Vidort Somogyival, akiről azt mondják gazdag ember. Nohát ez a gazdag ember nem gazdag ember. A színi bizottságnak szakszerűen kellett volna eljárnia. Miért nem nézte meg a Somogyi előadásait, művészi képességeit miért nem vizsgálta meg. (Zaj. Helyeslés.)

Somogyinak 3000 forint kaucziót kellett volna tennie s deponált 900 forint névértékű papírt. (Nagy zaj.) Kérem én nem lármázhatok, nem birom úgy erővel mint önök!

— Dehogy nem Samu, csak rajta — jegyzi meg óriási derűtséggel Miskolczi Barna.

Rátér ezután Friedländer Sámuel Somogyi anyagi garanciáira. Az a nagy könyvtár, diszlettár nagyon kicsiny érték. (Zaj.) Somogyi likvidálni jön Nagyváradra, de nem vagyonnal. (Ellenmondások.) Nagyváradon mindenképen prosperálni fog a színház. Vidor deponált 10.000 forintot, kockára tette jövőjét a 38 éves multtal s akkor a színi bizottság egyéni sulyukat vetik latba Somogyi mellett. (Mozgás.) A színi bukása azokra hárul, akik ráoktroálják a közönségre Somogyi szerződését. (Zaj. Tetszés.) Somogyi keze

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A komponista.*

Irtá: Thury Zoltán.

Az egyenesre szabott reketye-bokrok közül frissen kavicsozott rázós utra ért a kocsi s belülről idegesen zörgette meg a kocsis háta mögötti ablakot az egyik utas.

— Lassan! kirázod a velőt a fejből.

Hátul mindinkább homályba veszett a palafedelű nagy ház. Egybe folytak rajta az ablakok s szürkült a falában a vörös téglák; mikor fölértek egy kis kaptatóra, már geometriai vonalokból egymásba gömbülő cifra figura lett a ház körül kiczirkalmazott nagy kert is és az orvosságszagot legyűrte a friss széna meg a páfrány, meg levendula, meg rezedák, ami a földéről és körös-körül a szegény zöldeges asszonyok kertjeiből kiáradt. S hogy egyszerre vége legyen még az emlékek is, csendes peremeteg indult meg, föllocsolta a port s nedves esővízes meleget lehelt be a kocsi sátra alá az egyik, a beteges forma levette még a kalapját is.

— Meghűsz, minek gyerekeskedel!

— Dehogy. Nem is képzeled, hogy milyen jól esik. Érzem, hogy hogyan melegedik át a koponyám és eláll benne a fájás. Azok odalenn soha se bántak velem ilyen gyöngéden. — Valamin gondolkozott, de úgy megerőltette a munkát, hogy könybe lábadtak a szemei.

* Mutatvány a Magyar Könyvtárnak most megjelent „Urak és parasztok” című, 143. sz. füzetéből.

— Min töröd a fejed? — kérdezte a másik.

— Valami hasonlaton és nem jut az eszembe semmi. Pedig minden munkám tele van hasonlatokkal és micsoda friss és találó valamennyi. Ugy ott láttam a másikat is, amit ha nekem úgy tetszett, mellé állítottam. Hát egészen elbutultam ott lenni? No nézd csak . . .

— Ne erőlködj. Minek?

— Akarok, akarok . . .

— Hiszen nem fontos az, hogy most képeket keresgélj. Amiket összeirtál, abban se az volt a lényeg.

— Nem, de sokat magyaráztam vele. Iskolát csináltam abból, hogy nem sokat beszéltem, hanem az ismeretlent megvilágítottam az ismeretessel. Most irnak még így? Mióta nem olvastam, Istenem, Istenem, mióta . . .

— Majd minden megjön idővel . . .

— Megvan! Ez az eső mosolygás, gyermek mosolygás, ártatlan, jótékony. Ahogy pedig odalenn azok a hóhérok szapultak, az röhögés, durva, utálatos, állatias, a mit a lőtől tanult el a goromba lelkű ember . . . Aztán hová megyünk most?

— Anyádhoz. Vár már. Nagy lesz az öröme szegénynek, hogy ilyen szépen meggyógyultál.

— Igen, igen.

Lassan zökögött rá egyik kavicsról a másikra a kocsi s mire leértek a város alá, elállott az eső. A beteg ember egy kicsit elszunnyadt; társa plédet terített a térdére, összegombolta mellén a kabátot s gyér, szőke szakállát

lesimitotta egy könnyű legyintéssel. A közben olyan szomorúan nézett rá, belelágylt a bánatba az arca. Mikor egy nagyobb zökkenésnél fölriadt, már mosolygott.

— Aludtál egy kicsit.

— Fáradt vagyok, pedig az, hogy itt ülök a kocsiiban, csak nem munka.

— Majd megerősödöl.

— Meg, meg, csak egy kicsi tintát lássak, mindjárt jobban érzem majd magam. Annyi mondanivalóm van . . . Tervezek egy nagy regényt, nagyot, széles, szociális alapokon, egy épül föl majd, mintha csupa mázsás kőből raknák össze egy nagy házat, aminek a tetején amorettek csókolóznak. Mert egy idill lesz a mellett az egész. Gyermekszerelem . . . Különbözik ez a tudom, nem tudom, nem is egészen tisztá meg a dolog . . . Ez a nagy bűzös verestéglaház is benne lesz a sok üvegcsével, a min mind apró czédula van, és a tusok, meg a lepedők . . . Majd megírjuk . . . Az lesz a kegyelemdőfés a szanatóriumoknak. Azután már nem létezik több. Szétveri a fundamentumát a tömeg, ha meghallja, hogy mit akarnak építeni föléje azok a rablók . . . Kérlek, most, hogy egy pillanatra elszunnyadtam, már róluk álmodtam. Borzasztó, hogy mit csinálnak ott az emberekkel. Egész csomó volt ott olyan, aki már alig volt néha-néha észnél. Egy öreg muzsikás, valami komponista, aki úgy látszik igen sokat komponált, egész nap egy roppant nagy zsölyében ült s a padlót bámulta. Egy szó nem sok, de annyit sem szólott. Ha fölnyitotta a száját, üvöltött, mint az állat s

meg van kötve nincs társulata. Ajánlja Vidor Dezsőt (Öriási zaj. Élénk helyeslés.) Kiáltások: Szavazzunk!

Hoványi Géza dr. kötelességének tartja felszólalni, hogy azt az erkölcsi felelősséget melyet előtte szőlt a színügyi bizottságra hárított, elvállalja. (Ugy van!) Egyéni meggyőződése, hogy Somogyi az egyedüli alkalmas igazgató. (Szavazzunk! Halljuk! Zaj.) Bizonyítja, hogy a Somogyi által deponált kauczió elegendő és megfelelő. (Nagy zaj. Halljuk!) Egyetlen igazgató sem tudhatja jövőre kik lesznek a tagjai. A felületesség vádját visszautasítja, mert Friedländer a nélkül, hogy ismerné Somogyit, fáradt embernek mondja. (Zaj.)

— Rokkant — vág oda **Friedländer** Sámuel.

— Hát Jókai? — kérdi élénk nevetés közben **Szokoly** Tamás.

Szeged közönsége — folytatja **Hoványi** Géza — van olyan mint Nagyváradé. (Viharos ellentmondás.) Egy szóval sem szól Vidor ellen. Jóravaló, intelligens, szép jövőjű fiatal ember, de azért van ellene, mert nem látja biztosítva általa Nagyvárad színügyi jövőjét. (Helyeslés. Nagy zaj) Ajánlja Somogyi Károlyt.

— Szavazzunk! Szavazzunk! — riad Vidor pártja.

— Névszerint — replikáz Somogyi tábora.

Az **elnök** bejelenti, hogy 20 tagnál több névszerinti szavazást kért s így ezt el is rendeli.

A névszerinti szavazás eredménye a következő: szavaztak:

Somogyira:

Dr. Baróthy Ákos,
Dr. Bozóky Alajos,
Bozóky Béla,
Frankó Endre,
Guttmann József,
Hlatky Endre,
Dr. Hoványi Gyula,
Miskolczi Barna,
Dr. Molnár Imre,
Palotay László,
Serdült Bálint,
Dr. Sipos Árpád,

Vidorra:

Dr. Konrád Márk,
Mezey Mihály,
Sipos Orbán,
Dr. Berkovics Fer.
Dr. Grósz Menyhért,
Mihálovits János,
Dr. Radó Ignác,
Dr. Sarkadi Lajos,
Sulyok István,
Stern Hermann,
Weisz Károly,
Amigó Mór,

Stark Gyula,
Szokoly Tamás,
Schöpflin Ágoston,
Dr. Várad Zsigmond,
Beczky Lajos,
Ifj. Cser János,
Déry János,
Dr. Hoványi Géza,
Mészáros József,
Milibák József,
Széles Lajos,
Dr. Vucskics Gyula,
Gábel Jakab,
Serényi Gusztáv,
Balogh Döme,
Bartsch Sándor,
Bottó Ferencz,
Harmathy Károly,
Heringh Sándor,
Huzella Gyula,
Dr. Kazay Kálmán,
Kugler Albert,
Lévay Zsigmond.

Mandel Adolf,
Mihelyi Adolf,
Molnár Lajos,
Némethy Károly,
Nyíry György,
Oláh Ferencz,
Pallay Lajos,
Papp György,
Pekánovits Imre,
Poynár János,
Rádl Ödön,
Rendes Vilmos,
Rimanóczy Kálmán,
Sebestyén Lajos,
Schader Mihály,
Szähländer Károly,
Szüts Sámuel,
Dr. Vári-Szabó Béla,
Weiszlovits Adolf,
Dr. Bulyovszky József.
Rácz Mihály,
Istvánffy István,
Szüts Dezső,
Ifj. Rimler Károly,
Komlóssy József,
Bordé Ferencz,
Darvassy Lajos,
Dús László,
Tóth Márton,
Starill János,
Busch Dávid,
Hegedüs Géza,
Jablonszky Emil,
Ragány János,

Berger Dániel,
Dr. Dési Géza,
Dr. Friedländer Sámuel,
Reismann Mór,
Schwarz Antal,
Ternyei Antal,
Bognár Sándor,
Deutsch K. I.
Diósy Lajos,
Farkas Izidor,
Hillinger Lipót,
Incze Lajos,
Janky József,
Kunz Gusztáv,
Dr. Kutiák Ágoston,
Léderer Dávid,
Mihelyi Pál,
Moskovits Mór,
Rothmann Jakab,
Dr. Sonnenfeld Zs.
Sonnenvirt Bernát,
Steiner M. Albert.

Nemes Jenő,
Szüts Géza,
Szántó Lajos.

Tehát beadatott összesen 106 szavazat s ebből kapott

Somogyi 72,

Vidor 34 szavazatot és így **Somogyi Károly** 38 szótöbbséggel nyerte el a színházat.

Az osztrák miniszterelnök nyilatkozata.

Clary-Aldringen gróf miniszterelnök ma a költségvetési bizottságban hosszabb beszédet mondott, melyben első sorban azt fejtette, hogy helytelenül vádolják a kormányt avval, hogy ellenséges indulattal viseltetik a csehek ellen. A nyelvrendelet visszavonása elsőrendű szükség volt, mely elől tovább kitérni nem lehetett és bárki jött volna kormányra ezelőtt a szükségesség előtt meg kellett volna hajolnia. Csodálja, hogy a nyelvrendelet visszavonásából ellene és kabinetje ellen fegyvert kovácsolnak és nem akarják engedni, hogy a parlamenti tárgyalások a rendes mederbe térjenek vissza.

Komoly politikusok azt hiszik, hogy Clary beszédjének az ügyek menetére nem lesz semmiféle befolyása. A parlamentben a bábeli zavar, mely tegnap kezdődött, ma is változatlanul tart. A helyzet vigasztalan és mindinkább általánossá válik az a nézet, hogy végül mégsem marad más expedium, mint a Clary-kabinet távozása. Clarynak fel kell magát áldoznia, hogy a helyzet tisztázódjék, illetőleg, hogy valami módon legalább pillanatnyi rendet csinálhassanak.

Ez a rend természetesen nem fogja a politikai viszonyok javulását jelenteni, hanem valami áthidalás lesz a Magyarországgal való viszony meghatározásához.

Az új kormány, mely a tizenkettedik óra utolsó perczeiben léphet csak a Clary kabinet helyébe, nem tehet egyebet, mint azt, hogy a Reichsrathot hazaküldi és a legszükségesebb intézkedéseket a 14. §. alapján foganatosítja.

Igy első sorban az átutalást kell ez alapon megcsinálnia. A legnagyobb baja az lesz,

aztán kimerülten hátraesett. Én segitettem néha rajta, míg meg nem borzadtam tőle, de azután be sem tudtam menni hozzá. Kérlek szépen, nem csoda. Én elvégre a könyörület embere vagyok, hanem a könyörület egy bizonyos pontnál megszűnik, vagy pedig másképpen nyilvánul, mint ahogy ezek a gazemberek csinálják a dolgukat. Egy golyó . . . jól irányozva, éppen a vak szemnél be, azután az agyvelőn keresztül ki a tulsó oldalon.

Valamicskét kiegyenesedett az ülésen. A barátja támogatta. Mikor erőre kapott, újra beszélt, kinosan lihegve, nagy pauzákkal, a mialatt begyűlt a tüdejébe a levegő, ami a következő mondat elmondására szükséges volt, az agyába pedig az a kis logika, ami nélkül szertebeszt volna, éppen mint ahogy nézett kifelé, mindenfelé, mintha örökké keresne valamit.

— Te persze nem érted. Nem igen sok bajod van az eszeddel. A hivatalt el lehet látni a nélkül is. De az a komponista megijesztett. Tudod, én is komponálok, nem muzsikát, de engem meg a betű zavar össze . . . Például, hogy a b-nek jobbra van a hasa, a d-nek pedig balra, meg ilyen számárságok.

Indulatosan rákiáltott a kocsisra. — Álljon meg!

Mikor már állottak, keservesen panaszkodni kezdett:

— Ugy zúg, zúg minden.

— Szedd össze magad egy kicsit.

— Igen, hát mit mondtam?

— Ne törődj velem.

— De igen fontos. Gyere le, járni akarok.

Nyögve szállott le a kocsirol s a barátjára támaszkodva megindult a gyepon, az árok mellett. Mikor pár lépést mentek már, fáradtan megállott s halkán, titkolózva beszélt.

— A kocsis ne hallja, amit mondok. Az ilyen barom nép nem érti meg mélyebben az embert.

— Beszélhetnél volna francziául.

A beteg ember fáradtan tépelődött valamin, amit nem értett meg s szorongva ismételte: — francziául, francziául, ugy már nem tudok. De hát ez mindegy. Arról van szó, kérlek, hogy az a komponista megijesztett. Néha, ha hosszasan néztem, lassan-lassan átváltozott a feje éppen olyanra, amilyen az enyém. Akárcsak a tükörbe néztem volna. Hátha egyszer ilyen leszek én is. Ugy mozog a fejem nyakamon, mintha dróthoz lenne fűzve és ugy bámulok a világba, hogy semmit se látok. Akkor aztán újra a te dolgod következik. Állj meg. Esküdj.

— Mire?

— Amit én kérek tőled, azt meg kell tenned. Én nagyon, de nagyon megijedtem a komponistától, nem akarok olyan lenni. Ha egyszer látod, hogy olyan bután bámulok rád, mint ahogy ő meredt reám, löj agyon. Szó nélkül . . . Csókolj meg előbb, vagy még azt se, utálatos az olyan fej, amiben meghomlott a velő; csak löj agyon. Én talán félnék, vagy nem tudnám felogni a dolgokat . . . Esküdj . . . Fiam, ne beszélj ilyet.

— Addig nem megyek tovább.

Kimerülten roskadt le a gyepre s bágyadt

könyörgéssel nézett föl a szép szál emberre, aki lehajolt utána.

— Elpusztulok itt, de nem megyek. Esküdj meg . . .

— De ez bolondság. Értsd meg.

— Nem igaz. Te nem láttad azt az embert. Nem akarok olyan lenni.

— Meggyógyulsz.

— Akkor ugys megyek. Veszed a revolvért s elvégzed helyettem a dolgot s aztán ledobod mellém a földre. Biztosítani akarom magam. Esküdj meg . . .

— Majd beszélünk róla.

— Nem megyek tovább. Nem . . . Vakon nem mehetek bele a világba. Igérd meg. Mondd, hogy becsületedre . . .

— Ne kívánj ilyent, örülség.

— Csak annyit mondj, hogy igéred.

— Gyerünk.

— Nem megyek.

Az egészséges ember elkényszeredve nézett le a betegre, tanácstalanul állott s annyira meggyötörte a kinos állapot, hogy beleizzadt. Végre is intett a fejével, hogy jól van. Erre föltápáskodott a földről a beteg s megindultak a kocsihoz vissza. Mig odaértek, folyton bizonykodott

— Férfi vagy, bizom benned, férfi vagy . . .

A párnán újra elaludt. Szaggatottan lélegzett s ritkás szakálla lobogott. Mikor a barátja egyszer föléje hajolt, hogy kisimítsa szeméből a haját, halálos rémülettel riadt fel s fuldokolva nyögött:

— Még ne, még ne . . .

hogy a költségvetési provizóriumot is a 14. § segítségével kell érvényesítenie, ami teljesen alkotmányellenes, de meg kell magát ez odiummal terhelnie, különben Magyarországgal nem jöhet rendbe, már pedig most ezt tekintik itt főcélnek és Clary utódja édes keveset fog törődni az osztrák alkotmányossággal.

A két veszekedő nemzetiség között az alkotmánynak el kell pusztulnia és a vége csak abszolútizmus lehet.

A csehek obstruálnak.

Az ifju-csehek klubja tegnap a következő határozatot hozta.

»A klub azt az eljárást tartja egyedül helyesnek és lehetségesnek, hogy a bizottságban és a képviselőházban is először a 14. §. rendelkezéseket tárgyalják és csak azután az átutalási és kvótatörvényt. Ha más eljárás követtetné a klub tagjai már a bizottságban is obstruálnak az ügyrend szerint alkalmazható minden eszközzel.«

Ez feltételes formában a feltétlen obstrukció és így már bizonyos, hogy a kvótát még akkor is a királynak kell megállapítani, ha a magyar képviselőház megszavazza.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 14.

Perczel Dezső elnök 10 órakor elfoglalta a helyét az elnöki pódiumon, de beletartott egy jó negyed órába míg megmerte nyitni az ülést. Bevárta míg a tisztelt Ház tanácskozás képes lesz. A gyülekezés lassan ment. Kezdetben csak 16-an voltak a teremben. Az elnök folyton olvasta az ujonnan érkezöket. Mikor nagy lassan megrázta a csengettyüt és megnyitotta az ülést.

A Ház minden incidens nélkül tért át a napirendre, a kvóta törvényjavaslat folytatására.

Öreg ember nem vén ember.

Elsőnek a függetlenségi párt veterán bajnoka Lakatos Miklós volt, aki azzal kezdte, hogy ötvenkét esztendeje szolgálja hazájának függetlenségét, (Zajos éljenzés.) Töpörödött öreg ember már, de szíve lelkesedése fiatal, amikor hazája érdekeiért kell sikra szállni. (Zajos éljenzés.)

A kvótaemelés azzal indokolják, hogy Magyarország haladt. Hát miben haladt az ország? A korrupcióban és a hyperlojalitásában, a hazafiatlanságban. A kormány nem jön el a nemzeti ünnepekre, de elmegy Bécsbe a Radetzky lovának a leleplezésére, (Zajos derűlt-ség.) elment az 50 éves császári jubileum megünneplésére, hogy hálat adjon Istennek, amiért azon a napon Olmützben kitorölték Magyarországot az államok sorából. (Ugy van a baloldalon.) Haladt az adósság csinálásban. A statisztikusok kiszámították, hogy minden magyar emberre 328 frt adósság esik. Aki nem hiszi, számítsa utána. (Zajos derűlt-ség.)

És ezért a sok lojalitásért mi a hála. Az, hogy fizessük többet. Mi okosabbak vagyunk, hát engedjünk. (Igaz, ugy van a baloldalon.)

Az országban rettenetes a szegénység. Mindenütt perog az adóvégrehajtó dobja. A szegény választók most duplán adják vissza azt a pénzt, amit a választáskor a tuloldaltól kaptak. (Zajos helyeslés.)

A tuloldal siet megszavazni a kvótát és a delegáció felemeli a tiszturak fizetését. Persze a legsűrűsebb. Szegény tiszturak, akik ugy éheznek, jobban mint a magyar néptanítók és olyan rongyosak, rongyosabbak mint a magyar államgépgyárának elbocsátott munkásai.

Pedig, hogy szeretnek bennünket ezek a tiszturak. Aki magyarul jelentkezik és nem né-

metül ugat azt becsukják. (Zajos helyeslés és derűlt-ség)

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy parlamentárisabb kifejezést használjon.

A nváradí német előadás a Házban.

Lakatos Miklós: (Folytatja.) Azokat a tiszturakat, akik Hentzit tartották a katonai erények mintaképének, (Ugy van, Ugy van!) akik Nagyváradon úgy tüntettek a magyar kultúra ellen, hogy Bécsből hozattak maguknak színeszket. (Zajos felkiáltások: Gyalázat!)

A nagyszabeni hadtestparancsnok megbüntetett egy Eperjes nevű kapitányt, azért a szászokat hazafiatlan magatartásukért megleczkéztette. (Felkiáltások: Szégyen, gyalázat!) Nem fogadja el a kvótaemelését. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A megsaporodott többség.

Bartha Ödön: A miniszterelnök bíróságnak mondta a parlamentet, mely itélni van hivatva felette. Ha ez a parlament elfogulatlan bíróság lenne, aligha kapna felmentő verdiktet.

Csudálatos dolog, hogy amit a többség még nemrég is lehetetlennek tartott, a kvótaemelés, azt most ugyanaz, sőt nagyobb többség megszavazza, mi több: a miniszterelnök már 1896-ban közölte választóival. Azt a status-titkot tehát, amit a parlamenttel nem mert közölni, ő a választói előtt még a számitási módozatot is kifejtette. Ez a magyar parlament arculapása.

A miniszterelnök tegnap kifakadt ellene, hogy egyéniségét sértette.

Szell Kálmán: Komjáthy-nak mondtam.

Bartha: Ha Komjáthy-nak is mondtam, a szerződés magamra veszem, mert én mondtam, hogy szavahihetőségében nem lehet bizni s ezt be is bizonyítom.

Beszédje további folyamán a volt nemzeti pártról valaki odakiáltott:

— Mért nem beszélt így Bánffy ellen?

Bartha Ödön: Ugyan hagyják már azt a Bánffy-t! Én Bánffy ellen épen ugy küzdöttem, mint a mostani kormány ellen.

Felkiáltás a volt nemzetipárton: De csak van különbség köztük?

Bartha: Van. Megsaporodtak azok, akik a többség kötelékébe tartoznak. (Tetszés a szélsőbalon.)

De én azok ellen is harcolok, míg Magyarország önállóságát ki nem vivjük. (Tetszés a szélsőbalon.)

Ezután Horánszky álláspontját kritizálta. Horánszky mindig ellene volt a kvótaemelésnek. Mindig külön véleményt adott. De az utolsó jegyzőkönyvben benne van, hogy egyhangulag hozták a határozatot. Tehát Horánszky is. (Horánszky tagadólag int.) Miért fontos, hogy Horánszky megszavazza-e a kvótát? Azért, hogy a nemzet lássa, mennyire bizhatik a politikai vezérek szavahihetőségében. A kormányelnök megmutatta, hogy nem lehet bizni, mert hiszen már 1896-ban el volt határozva a kvótaemelésre.

Bartha Ödön rámutatott arra, hogy a kvótabizottság ugy végezte dolgát, mint az a bíró, aki előre megcsinálja az ítéletet. Kimutatta, hogy immár két millió katasztrális hold van osztrák kezekben. Az önálló vámterület legfőbb akadálya az, hogy az osztrák császári ház vagyonának nagy része osztrák iparvállalatokban van. Határozati javaslatot adott be, hogy az eddigi javaslatok vétessenek le a napirendről

Nagyvárad város közügyei.

Száztíz városatyánál több szorongott tegnap a városház kopott tanácstermében. Régen nem láttunk ily élénk érdeklődést a közgyűlés iránt, de hát a tárgysorozat magában hordta ezen érdeklődést, mert több rendbeli választás és a színház kérdésének eldöntése vonzotta a városatyákat a közgyűlésre.

Két számtiszti állás volt üresedésben s négy helyet töltöttek be szavazással. Akiket a városházán öhajtottak s akiknek az érdekében korteskedtek, mind bejutottak.

De még a választások előtt történt érdekes és szokatlan dolog. Ugy látszik, hogy Nagyvárad város törvényhatóságának eddig engedelmes többsége kezd ébredni. A villamos vasut ügyében kezdenek világosabban látni s tudatára jönnek, hogy nagyon különös dolog volt az, amelylyel a közuti vasutat elöterbe erőszakolták.

Hiába igyekezett a polgármester megnyugtatni a közgyűlést, a városatyák többsége nem vette tudomásul a polgármester választását s így a januári közgyűlésnek foglalkozni kell a villamos vasut ügyével. És ezuttal a törvényhatóság vezető férfiai is ott szavazott az ellenzékkel.

Természetesen volt elég humoros jelenet is.

A választásnál utánozni akarták a vármegyét, mikor voksolni jönnek be a megyebizottsági tagok. Már a kijelölésnél éktelen zajban törtek ki. Különben nem nagyon voltak kíváncsiak az ékes dikciókra s minduntalan szavazni akartak. — Volt is pár óra alatt összesen két szavazás.

A tárgysorozat 40 ügye közül tizet intéztek el s így valószínűleg ma délután letárgyalják a még hátralevő 30 ügydarabot.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Nagyvárad törvényhatósága Beöthy László dr. főispán elnöklése alatt ma, csütörtökön tartotta meg közgyűlését, melyen jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Guttmann József, dr. Grósz Albert, Hlatky Endre, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, dr. Molnár Imre, Palotay László, Serdült Bálint, dr. Sipos Árpád, Stark Cyula, Szokoly Tamás, Schöpflin Ágoston, Sipos O. b. n., dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, ifj. Cser János, Czeglédi Jeremiás, Déry János, dr. Grósz Menyhért, dr. Hoványi Géza, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák J., dr. Radó I., dr. Sarkady L., Sulyok I., Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Amigó Mór, dr. Dési Géza, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Reismann Mór, Schwartz Antal, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bog-nár Sándor, Bottó Ferencz, Czeglédi Sándor, Deutsch N. Ignác, Diósi Lajos, dr. Döry Ferencz, Farkas Izidor, Harmathy Károly, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Huzella Gyula, Incze Lajos, Janky József, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Kunz Gusztáv, dr. Kutiák Ágoston, Léderer Dávid, Léway Zsigmond, Mandel Adolf, Mihály Pál, Mihelyi Adolf, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyiry György, Oláh Ferencz, Pallay Lajos, Papp György, Pekánovics Imre, Poyvár János, Rádl Ödön, Rendes Vilmos, Rimánó-czy Kálmán, Rothmann Jakab, Sebestyén Lajos, Schenker Mihály, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sonnen-virth Bernát, Szählender Károly, Steiner M. Albert, Szüts Sámuel, dr. Váry Szabó Béla, Weiszlovits Adolf, dr. Bulyovszky József, Rác Mihály, Ist-vánffy István, Szüts Dezső, ifj. Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dús László, Tóth Márton, Sztarill János, dr. Baróthy Ákos, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szüts Géza, Szántó Lajos.

Beöthy László dr. megnyitotta az ülést, mire Istvánffy István aljegyző felolvassa a polgármester havi jelentését, melynek főbb adatait már több ízben ismertettük

A villamos vasut.

A zsufolt teremben tompa zsongás hallatszott, mikor napirend előtt

Gábel Jakab emelkedett szólásra. A villamos vasut dolgában interpellálta meg a polgármestert. Kérdi való-e, a mit a lapok is megirtak, hogy a közuti vasutal kötött szerződést nem szándékoznak jóváhagyni, mert sok-

nak találják a telekért a 126,000 frtot; igaz-e ez a hír, amely megbolygathatja-e háztartásunkat? Ha való a dolog, mily állást szándékozik elfoglalni a polgármester a város autonomiájának megvédése szempontjából? (Helyeslés.)

Kazay Kálmán kérdezte most meg a polgármestert, hogy bekérte-e a *vizvezetési gépezetek bizonyítványát*, s így meggyőződött-e a gépezetek kellő képesítéséről.

Bulyovszky József dr. válaszában kijelenti, hogy a villamos vasut kérdése jelenleg azért vesztegel, mert a miniszteriumokban műszaki tekintetből vita támadt. Megnyugtatja a közgyűlést, hogy áthírek azok, melyek a szerződés jóváhagyásának megtagadásáról keringnek. A jóváhagyás azért késik, mert a belügyminiszteriumban nagy a munkahalmaz . . .

— Frázis!

— Megszoktuk már! — zúg a többség.

Dr. Bulyovszky József polgármester nagy zajban folytatva szavait, kifejti, hogy az akták október óta vannak a belügyminiszteriumban. Megnyugtatásként kijelenti, hogy a város érdekét semmi sem fenyegeti s a legjobb helyről nyert biztatást, hogy a tavasszal a vasut építését is megkezdhetik.

Kazay interpellációjára felelve jelenti a polgármester, hogy a gépezeteknek ugy elméleti, mint gyakorlati képességük meg van. (Helyeslés. Zaj.)

Gábel Jakab replikázott mostan. Nem nyugtatta meg teljesen a polgármester kijelentése. Nagyon sürgősnek tartaná, hogy küldöttség tisztelegjen a miniszternél, hogy soron kívül intéztesse el ezt a városra nézve fontos ügyet. (Zaj. Helyeslés.) Egyébként a város pénzügyi érdekeit nem látja veszélyeztetve és így a polgármester választát tudomásul veszi.

Bulyovszky József dr. kijelenti, hogy szívesen hozzájárul ahhoz is, ha küldöttséggel megy a város . . .

Egy hang: Mit, küldöttség? (Zaj.)

Miskolczy Barna: Ne kiabáljon! (Derűtség.)

Bulyovszky József dr. a maga részéről megtett mindent, a mit a város érdeke megkívánt.

Mihelyi Adolf nem veszi tudomásul a polgármester választát. (Helyeslés). Megindokolja szavazatát.

Elnök (csönget): A polgármesteri jelentés kapcsán való interpellációnál nem lehet tárgyalni. (Zaj. Ohó!)

Mihelyi Adolf: Minthogy újévtől kamatvesztesség címén sokat vesz a város, nem veszi tudomásul a választ. (Nagy zaj. Helyeslés.)

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést.

Nagy zaj keletkezett ezenközben. **Szokoly** Tamás hangja vált ki élesen és sűrűn a hangzavarból:

— Névszerint szavazzunk!

— Én vagyok az elnök, — szól idgesen **Beóthy** László dr. — én fogok intézkedni.

Élénk derűtség közepette állt fel most **Rácz** Mihály főjegyző a székére, hogy megszámolja a szavazatokat.

A közgyűlés tiz szótöbbséggel *nem vette tudomásul a polgármester választát* s így a kérdés tárgyalását a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

Szokatlan szenzációt keltett ez a szavazás annál inkább, mert évek hosszú sora óta nem volt eset arra, hogy a polgármester választát ne vették volna tudomásul.

A vámdíjszabás.

Hangos, ideges zsidongás volt a nagy asztal körül, szinte alig hallatszott, mikor **Rácz** Mihály főjegyző előterjesztette a belügyminisz-

ter leiratát a vásárvám és helypénzdíj szabályzat dolgában. A városatyák javarésze különben sem figyelt az érdektelen tárgyra, csak **Serényi** Gusztáv pattant föl a zajban:

— Méltóságos főispán uram nem hallunk! Mire a főjegyző egy oktávval magasabbra fogta a hangját.

Sarkadi Lajos dr. állt föl szólásra, aki szintén azon kezdte, hogy nem hallotta a leirat szövegét. Minthogy azonban amugy is ismeri a dolgot, hozzá szól a kérdéshez. A miniszter, ugymond, tudja, hogy egy rókáról két bőrt nem lehet lehuzni . . .

— Váradon lehet — veti oda élénk derűtség közben **Friedländer** Sámuel.

— Nem akarja a közgyűlés figyelmét kifírasztani — mondja **Sarkadi** — indítványozza, hogy a díjszabályzatot javítsák ki a miniszter leirata alapján és küldjék fel újból jóváhagyásra.

Ragány János polemizál Sarkadival. A nagyméltóságú miniszter ur ugymond . . .

— Ne nagyon czimezgesse — vág közbe **Miskolczy** Barnabás, — minek az?

A főszámvevő pártolja a tanács javaslatát, hogy újra kérjék a miniszter által a díjszabályzatban törölt egyes részleteket.

Balogh Döme: T. törvényhatóság!

Miskolczy Barna: Ne okoskodjon Döme, kezd már nagyon kellemetlen lenni. (Zajos derűtség.)

Balogh Döme hozzájárul Sarkadi indítványához.

Ragány János kijelenti, hogy iratok fordultak meg a kezén, melyek tanúsága szerint Sarkadi Lajos, az iparkamara titkára egy vélekedésen volt a tanácscsal. (Mozgás.)

Sarkadi Lajos dr. személyes kérdésben szólalva föl s elkalandozott kevéssé.

— Maradjon a bizottsági tag ur a személyes kérdésnél — inti az **elnök**.

— Térjen magához — mosolyog **Friedländer** Sámuel, — akkor személyes kérdés lesz mindjárt.

Szavazás következett. A tanács javaslatát a közgyűlés többséggel elfogadta.

Apróbb ügyek.

A türelmetlen közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a belügyminiszter körrendeletét a hazai ipar pártolása dolgában, ugyane miniszter leiratát a fogyasztási pótdó szabályrendeletre és a dajkaságba adott csecsemők rendőri ellenőrzéséről alkotott szabályrendeletre vonatkozó jóváhagyott utasítást.

Számtisztek választása.

Mozgalmas választás sora következett. Egy első, két második és két harmadosztályú állásra számtisztet választottak. A kijelölt választmány tagja a főispán elnöklése alatta törvényhatóság részéről: **Hlatky** Endre, **Mezey** Mihály és **Hoványi** Géza dr., kinevezettek: **Falotay** László, **Reismann** Mór és **Némethy** Károly.

A kijelölt választmány kandidálása után az **elnök** bejelentette, hogy az **első osztályú számtiszt** állásra **Csáky** Józsefet, **Magyary** Jenőt és **Kopócsy** Endrét jelölték. Az ellenzék soraiból lelkesen éljenezték **Magyary** Jenőt, azonban más jelölt nevét is élénken hangoztatták, mire az elnök elrendelte a szavazást. A szavazatszedő küldöttség tagja volt **Mezey** Mihály elnöklésével **Farkas** Izidor és **Bozóky** Béla, jegyzője pedig **Istvánffy** István. A szavazás eredménye a következő:

Magyary Jenő 54

Csáky József 49

szavazatot kapott s így ötszavazattal **Magyary** Jenőt választották meg első osztályú számtisztnek.

A nyugdíjazás folytán megüresedett **másodosztályú számtiszt** állásra **Kopócsi** Endre harmadosztályú számtisztet választották meg egyhangulag.

A Magyar, Jenő megválasztásával megüresedett **másodosztályú számtiszt** állásra

egyhangulag **Altnöder** Vinczét választotta meg a közgyűlés.

A **harmadik osztályú** számtiszt állásra ilj. **Márkus** Jánost, **Eichenvald** Bernátot és **Garay** Gézát jelölték. A választás szavazás utján történt. Az eredmény ez:

Ifj. Márkus János 67,

Garay Géza 25,

Eichenvald Bernát 6

szavazatot nyert; ennél fogva **Márkus** Jánost választották meg harmadosztályú számtiszté. A másik megüresedett helyre **Garay** Gézát, **Waldmann** Adolfot és **Eichenvald** Bernátot jelölték. Szavazásra került a sor megint s 55 szavazattal **Garay** Géza győzedelmeskedett, **Waldmann** Adolf 42 szavazata ellenében.

A főispán ez alkalommal **Báthory** László irodatisztet tiszteletbeli irodaigazgatóvá nevezte ki.

*

A gyermekkórház tulajdonában levő pelbárthidai birtok bérletben kevesebbet jövedelmez, mintha örökron leendő eladás által értékesíti a város. A megtartott árverésen az eddigi bérlő 20,000 frtot ajánlott a birtokért. A tanács javasolta, hogy az árverést hagyják jóvá.

Névszerinti szavazással egyhangulag elfogadták az eladásra vonatkozó indítványt

A kvótaemelés.

Marosvásárhely város törvényhatósága felirt a kvótaemelés ellen a képviselőházhoz.

A városi tanács az átiratot nem pártolta, tekintettel arra, hogy az erre hivatott tényezők kellőleg megfontolták a dolgot. (Szavazzunk! Zaj!)

Szokoly Tamás: Helyteleníti a tanács javaslatát. Szégyen volna, ha a napirendre térnénk a hazafias átirat felett, a mely igen megszívlelendő. Indítványozza, hogy Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága hasonló szellemen irjon fel a képviselőházhoz.

Végül még kérte, hogy olvassák fel Marosvásárhely feliratát, de ezt a többség nem kívánta.

A közgyűlés napirendre tért az átirat felett.

A színházi kárpitos munka.

A városi színház kárpitos munkáját a Kunz József-czégnek javasolják kiadni, a megajánlt 8 1/2% engedmény mellett. Preisz M. és fia nagyváradi czég 8%-ot, Engel aradi czég 16% engedményt tesz.

Beterjesztett a tanács egy zárt borítékban levő ajánlatot is, amely a közgyűlésen bontott fel. Eöben a Preisz-czég 12% engedményt tesz.

Milibák József azt látja, hogy itt nem a helyi ipar pártolásáról van szó, mert az elenyészően kevés, hanem a hozzávaló anyagra megy fel a 23,000 frt nagy része. Ezért kívánja és indítványozza, hogy nyilvános pályázatot irjanak ki.

Szokoly Tamás pártolja **Milibák** indítványát. Nyílt pályázat kiírását kéri.

Dr. Hoványi Géza indokolja a pályázat mellőzését. Az vezette a pályázat mellőzésénél a színházépítésre felügyelő bizottságot, hogy a munkához szükséges anyagot mind nem lehet ellenőrizni s ennek készítése becsületbeli dolog. A Kunz-czég ambíciósnálja a munkák készítését s már azért sem csinál rosszat és a helybeli iparosok által készített. Ajánlja a Kunz-czég ajánlatának elfogadását.

Szokoly Tamás: Kunz csak vállalkozó; ha az ipart akarják pártolni, adják ki iparosnak: Preisznek a munkát, aki 12%-ot engedett.

A többség a Kunz-czég ajánlatát fogadta el. Az idő előre haladván, fél 7 órakor a közgyűlést berekesztették s a még hátralevő ügyeket ma, pénteken délután fogják tárgyalni.

A szatmári gyilkosság.

Szatmár, decz. 14.

A vizsgálat már kiderítette, hogy **Zsoldics** Mihály a gyilkosság elkövetésénél *tetleg* segédkezett. A gyilkosság elkövetésének napján ugyanis, a szentmártoni tanyán végzett kuko-

riczahántásnak ideje (mely vagy 16 tanu valamása alapján — Zsoldics az esti alibijét képezte) és a gyilkosság elkövetésének valószínű ideje (5—6 óráig este) közt, a Szatmár városi és tanyai órák eltérése folytán *majdnem háromnegyed óra különbséget konstataáltak*, mely idő tökéletesen elég volt arra, hogy *Zsoldics Papp Zoltánnal együtt* a tanya felé közeledő Papp Elemér elébe menjen, valami ürügy alatt hátulról hozzájuk csatlakozzék s természetesen a *Papp Zoltán tudtával és elősegítő manőverei mellett — a gyanúlan Elemért leljje*. Ezt a feltevést Papp Zoltánnak és Zsoldicsnak egybehangzó, beismert vallomása teljesen igazolta.

Zsoldics, a ki ezelőtt két évvel csak ugy menekült meg egy egri-i gazdag földésznek meggyilkolása miatt a bizton remélhető kötél-től, hogy büntőrsa hirtelen meghalt a börtönben s ő mindent erre kent — igen alkalmas médium volt arra, hogy valószínűvé tegye Papp Bélának védekezési szisztémáját: hogy ők (*Zsoldics és P. Zoltán*) elkövették ugyan az ő érdekében a bűntényt, de nem az ő *előleges felbujtására*, hanem mint közlegő anyagi romlását tudók, az ő utólagos jóváhagyásának és hálás bőkezűségének reményében.

És Papp Béla folyton tagad. Nem akarja belátni, hogy a Papp Zoltánnak adott nagy pénzösszegek, a folyton segélyezés, a közeli anyagi bukás, a két czinkosnak beismert és rávalló tanúsága semmivé teszik védekezését.

Papp Bélát egyébiránt különös viselkedése miatt már hivatalból is alapos vizsgálat alá fogják venni, a mit majd a végtárgyalás előtt vagy után a budapesti egyetemi tanárok felülvizsgálása mellett a vád s valószínűleg a védelem kérésére is ismételni fognak. Teutschländer még mindig fürkészi a lovat behozó ismeretlent, mert ez képezi az egész iszonyu bűntényben a még fel nem derített sötét pontot. A megmérgezett P. Endrének és cselédleányának ügye is beható vizsgálat tárgyát képezi.

P. Árpádnak visszajövetete iránt megtették a kellő lépéseket, melynek eredményét azonban fontos akadály késlelteti, mert amerikai konzulátusunktól érkezett kábelsürgöny szerint Papp Árpádnak ez idei tartózkodási helye ismeretlen.

Szatmár, decz. 14. (Saját tud. táv.) Papp Zoltánné, az egyik gyilkos felesége megszökött hazulról, hogy elkerülje le tartóztatását, mely a mérgezési esetekből kifolyólag okvetlen bekövetkezett volna. Ma reggelre volt a kihallgatásra megidézve, de azon nem jelent meg. Erre elrendeltetett a karhatalommal való előállítás. Tüvé tették érte az egész várost, de teljesen nyoma veszett. *Országos körözése elrendeltetett.*

✦ Krüger Viktorné.

— Édes mostoha. —

Kicsi volt még mind a két fiu, mikor édes anyjuk meghalt. Nem is tudták még, hogy mi az, édes anyát veszíteni. Később pedig . . . akkor sem tudták meg, mert a mostohában feltámadt az édes.

Fel is nevelte a jó mostoha mind a két fiut. Nagy reményekre jogosít mindkettőt s az Isten két kis testvért is adott melléjük később, de ezeket már nem volt ideje felnevelni az édes anyának.

Hosszu betegség után egy gonosz pillanat, és nem látja többé gyermekeit az anya, anyját a gyermek.

A kicsi fiucska nyugodni tért, mint más-kor, most is össze tette kis kezeit s imádkozott fennhangon szépen, ahogy a mama tanította. Mi atyánk . . . legyen meg a te akaratod . . . s mikor befejezte, hozzá tette szépen »A meghaltak lelkei Isten irgalmából nyugodjanak békességben.«

Hirtelen zokogás felel az imádságra s a kis fiu csodálkozva néz körül, hisz ő mindig így imádkozott este, miért sirnak most?

Szegényke nem tudja mit vesztett az édes anyában. A két nagy fiu most már tudja.

Rövid gyászjelentés tudatja *Krüger Viktor főreáliskolai igazgató* nejének *Gabányi Eugéniának* halálát. Sokat szenvedett. Évek óta csak a szeretet, és páratlanul lelkiismeretes házi orvosának bámulatos gondossága tartogatta az életnek. Szerdán este beszélgetés közben szívzélhüdes érte s a gyorsan hívott pap csak általános feloldozást adhatott.

Igaz keresztényi béketűrés példája volt a megboldogult, azon ritka, öntudatosan vallásos lelkek közül való volt, kik tiszta légmentesnek mindenhová és szeretetet nyerne mindenkitől.

Nagyszámu rokonság, köztük *Gabányi Árpád* s még nagyobb számu tisztelői gyászolják az elhunytat.

Arva gyermekeivel itt maradt férje iránt, ki társadalmunk egyik legbecsültebb s igazi tisztelettel körülvett alakja, általános a részvét az egész városban.

Temetése ma d. u. lesz fél 3 órakor a reáliskola épületében, honnan az új központi temetőbe viszik az elhunytat örök pihenőre. Az engesztelő szent mise áldozatot szombaton 9 órakor fogják bemutatni érte a Szent László-templomban.

A benne bizók nagy jutalma, Isten, fogadja őt örök országába.

A családi gyászjelentés a következőleg hangzik:

Krüger Viktor főreáliskolai igazgató, ugy a saját, mint gyermekei, Aladár, Jenő, Jenike és Viktorka, s a számos rokonok nevében is, fájdalommal telt szívvel tudatja, feledhetlen nejének, a legjobb anyának és rokonnak *Krüger Viktorné* szül. Olysió Gabányi Eugéniának folyó hó 13-án este 9 órakor, boldog házasságának 15-ik évében, általános feloldozás után történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai folyó hó 15-én d. u. fél 3 órakor fognak az állami főreáliskola épületében a róm. kath. anyaszentegyház szertásai szerint beszenteltetni és a Rulikovszky köztemetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő sz. mise áldozat f. hó 16-án 9 órakor fog a Szt. László templomban az egek Urának bemutatni. A végtisztelet adására, az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárád, 1899. december 14-én. Sokat szenvedett nagy megnyugvással, Isten legyen jutalma!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Deczember 17. Gyermekbarát-egylet közgyűlése.
Decz. 17. A Szigligeti Társaság felolvasása.
Decz. 20. Biharvármegye közgyűlése.
Decz. 20. Megyeegülés.

* **Uj czimzetes püspök.** Ő Felsége *Jánosy Ágoston* veszprémi székesegyházi érkanonoknak és czimzetes apátnak a *dulmi* czimzetes püspökséget adományozta.

* **A villamos vasut.** A tegnapi városi közgyűlésen *Gábel Jakab* bizottsági tag meginterpellálta a polgármestert a villamos vasut ügyében, a mely már egy év óta van fent a miniszternél, anélkül, hogy ennek a sorsát tudnánk. Rámutatott *Gábel* arra a körülményre, hogy az u. n. Tröszt kötelezettsége ez év végével megszűnik s akkor a közuti vasutársaság valami módon kibukik az építés kötelezettsége alól, amikor is a város elesik a telekért biztosított 126,000 frttól, de legjobb esetben is annak január 1-től járó kamataitól. A közgyűlés ki is tüzte ezt az ügyet a legközelebbi közgyűlésre tárgyalásra. Mint értesülünk, a törvényhatósági bizottság több előkelő tagja azon fáradozik, hogy mihamarabb nagy értekezletet hívjanak össze a villamos vasut építése ügyében.

* **Majláth püspök felolvasó estélyen.** Kolozsvárt már hosszabb idő óta működik egy Szent Antal társaság, melynek most az a nagyszabásu terve, hogy a befolyó fillérekből egy menedékházat létesít. Ez a társaság tartott kedden Kolozsvárt felolvasást, melyet maga gróf *Majláth Gusztáv* erdélyi püspök nyitott meg szép beszéddel, az erdélyi főuri társaság tagjainak jelenlétében. A közönség zajosan megéltenezte a fáradhatatlan tevékenységű püspököt. A felolvasás végeztével az ajtónál kitett Szt. Antal perselyekben 75 frtot és egy 200 korona értékű aranyat találtak.

* **A jogakadémiai félév vége.** A jövő héten kedden véget ér a jogakadémián az első félév s mindjárt másnap megkezdődnek az index aláíratások. Más esztendőben a karácsonyi szünet után még volt előadás s csak január végén ért véget az első félév, azonban az idén megváltoztatta azt a miniszter, aki ugy tartotta, hogy a szünet igen sok. A karácsonyi szünet most is január 7-ikéig tart s akkor megkezdődnek a második félévi beíratások. Az előadás január 23-án kezdődik s így több mint egy hónap szünet van az akadémián.

* **Eljegyzés.** *Krisztik Pál* derecskei törekvő kereskedő f. hó 10-én váltott jegyet *Stiegelmayr Piroskával*, özv. *Stiegelmayr Mihályné*, szül. *Rákosi Magdolna* kedves leányával, Bárádon.

* **Papp Béla arczképe.** Egyik *nagyváradi kávéházban* egy arczkép járt kézzől-kézre, mely alá erős vastag vonásokkal ez a név volt írva:

Papp Béla.

A fénykép egy kissé megfakulva szélein egy kissé megkupva került elő, amiről meglátszik, hogy sok viszontagságot állott ki, mire napfényre került. Az, akinek adva volt talán elinte rá mába foglaltatta a képet, később levette s bedobta egy fiókba a régi lim-lomok közé, de most nagyon érdekes lett ez a kép s nem való lim-lomok közé. A fénykép huszár önkéntesi uniformisban ábrázolja Papp Bélát. Nincs még csillagja sem, hihetőleg mikor felvette ezt a szép uniformist akkor állott tetszelegve a fotografáló masina elé. Gyönyörű szép férfias alak, hanyagul neki támaszkodva valami korlátfélének s kezében sétatálcát tart. Arca nem kelt rossz benyomást, daczára az éles arcvonásoknak, hanem azért sűrűn hangzott kávéházi nézőközönség ajkáról:

— Le róla a gonoszság!

Igen szép férfi arcz, merész sasteakintettel. Homloka merészen boltozatos mint egy német student-é, haja oldalt kétfelé simitva s vékony hosszú bajuszkával. Az érdekes fényképnek sok bámuloja volt.

* **Hymen hir.** *Vellner Alajos* nagyváradi róm. kath. tanító folyó hó 14-ikén tartotta eljegyzését Szeghalmon *Sal Károly ny. kir. táblabíró és járásbíró* művelt és kedves leányával: *Sal Ilona* urhölgygyel.

* **Változások a városi vámnál.** Nagyvárad város kövezet és vásárvám kezelő személyzeténél több rendbeli változás történt. A polgármester **Csepp György** nemrég ideiglenesen kinevezett vámmellenőrt, továbbá **Müller Gyula** és **Rádúj Péter** helypénzszedőket és **Elődész Gyula** fogyasztási adóhivatali eljárót elbocsátotta a szolgálatból. Grósz Gyulát és Böhm Károlyt pedig helypénzszedőknek kinevezte a polgárnagy.

* **Karácsonyfa a kózkórházban.** Igen szép tervvel foglalkoznak most a város legelőkelőbb köreiből. Arról van szó, hogy azoknak a szegény betegeknek, kik súlyos kórházban fekszenek, karácsony estéjén karácsonyfát állítanak. E célra elfogadják úgy pénzbeli, mint természetbeni ajándékokat, a miket a kórház gondnokához kérnek cizmezni.

* **A postások jutalma.** A postásoknak már megjött a krisztkindli, ropogós századok alakja. Tegnap érkezett meg a rendelet, mely szerint az összes posta-távirda tiszték, főtiszték és felügyelők ezután évenként munkajuttalmat fognak kapni. És pedig 5 évi szolgálatig évi 100 frtot, 5 éven felüli szolgálatnál évi 150 frtot, 10 éven felüli szolgálatnál évi 200 frtot. A folyó évre most egyszerre kapják meg az illetők ezt a megérdemelt jutalmat.

* **Joghallgatók Margittán.** A joghallgatók olvasókörre tegnap gyűlést tartott s ezen a gyűlésen került tárgyalásra a *margittai* kaszinó átírata. A margittai kaszinó ugyanis egy átiratban felkérte a jogakadémiai polgárságot, hogy Margittán a tél folyamán matinéit rendezzen. A jogászság nagy lelkesedéssel elfogadta a meghívást s elhatározta, hogy azt *február hó első napjaiban* megtartja. — A gyűlésnek másik tárgya lett volna az alapszabályok ujjaalakítása, azonban a tagok kétharmada nem volt jelen s így az a legközelebbi gyűlésre marad.

* **Katona-orvosok reformja.** A hadseregben történő fizetésemelések nagy horderővel bírnak a *katona-orvosi karra is*, melynek intézménye hasznos ujtásnak néz elébe. Eddig ugyanis úgy, ahogy a fiatal orvos elvégezte tanulmányait, minden nehézség nélkül bekerült a hadsereg állományába, a melynek pedig speciális követelményei vannak a katona-orvosokkal szemben. *A katonai egészségügyet, a katonakórházak berendezését, mozgósítás idejében létesítendő mozgó katonakórházakat* az orvosegyetemen természetesen nem tárgyalhatni a rendes előadások keretében. Eppen ezért az orvosegyetem végzett orvosai a katonaság különleges egészségügyének ismerete nélkül kerülnek a katonasághoz. Ezt a visszás állapotot megszüntetendő, határozták el illetékes helyen, hogy katona-orvosok csakis azok lehetnek, kik pályájuk bevégzése után erre a célra kijelölt intézetekben a katonai egészségügygel külön foglalkoznak és így elsajátítják a katonaságnál szükséges adminisztratív tudást is. Ezek az intézetek hasonlóak lesznek a tisztai orvosi és trachoma orvosi kurzusi intézménnyel és egy-két hónapra terjednek.

* **A megszökött szabó.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy az egyik előkelő szabó czég tagja, miután nagyobb mennyiségű pénzt bűnös uton összeszedett, megszökött. A megszökött fiatal embert *Fehér Emilnek* hívják, özv. *Fehér Izraelné* fia. A fiu holléteiről tegnap pozitív adat érkezett, amennyiben a fiu *Hamburgból* irt családjának s egyik barátjának, melyben tu atja, hogy hajóra ül s *Amerikába megy*. Ezen levél következtében a káros anya fejjelentését visszavonta s a rendőrség a további eljárást megszüntette. A rendőrség ez ügyben még tegnap előtt megkereste távir tilag a kolozsvári rendőrséget, hogy tudassa, hogy egy színészne nem ment-e el *Fehér Emil*rel? A kolozsvári rendőrség azonban erre a kérdésre tegnap este még nem válaszolt.

x **Összes raktáron levő cikkek** n. m.: Kalapok, cylinderek, sapkák, férfi, női és gyermek **carlsbadi** cipők, galosnik, posztó cipők, halina csizmák, keztyűk, harisnyák, fehérneműek, nyakkendők, valódi Benger-féle Jäger alsók, kötött és szövött áruk stb. **tényleg leszállított árban csakis Fábry Testvérek**nél, Nagyvárad fő-utca és zöldfa-utca elején.

Methuen lord veresége.

London, decz. 14. A Daily News modderiveri levelezője jelenti a hétfői ütközetről: A harc szürkületkor kezdődött. A highlanderek a sik mezon előre nyomultak, de hirtelen gyilkos lövedőzés fogadta őket a körülbelül 200 yard hosszúságu futóárkokból. A vereség, a melyet az angolok így egy perc alatt szenvedtek, borzasztó ós leverő volt. A dandár gyorsan visszavonult, de azután ismét összeszedte magát és megtartotta hadállását. Ez történt a balszárnyon. A jobbszárnyon a testőrdandár nyomult előre a nyílt sikon és szintén futóárkokra bukkant, a hol 15 óra hosszát küzdött a láthatatlan ellenség ellen. Délelőtt 11 órakor előre küldték a Gordon-ezredet, a mely az első előnyomulásban nem vett részt. A búrok nem zavarták őket, míg a lövésárkok egyik vonalát el nem hagyták, hanem csak azután kezdtek rájuk lövedőzni. Az angol tüzérség egész nap pusztázta az ellenséges sánczokat. A harc az éj beálltáig tartott. A halottak, sebesültek és eltűntek jegyzékét még nem lehet megkapni.

A Daily Telegraphnak jelenti ugyanerről a csatáról: Methuen lord csapatai át akarták törni a búrok balszárnyát, a mely azonban nagyon erős volt. Azon a helyen, a hol a highlandereket délelőtt visszaverték, egész nap makacsul folyt a támadás. A Gordon-ezred hősi erőfeszítéssel akarta jóvátenni ezeket a balul sikerült kísérleteket. Ezredesük elesett. Winchester marquis, a Coldstream-gárdisták őrnagya szintén elesett.

A Standardnak jelenti: A highlander-dandár visszavonulása után a sorakozás alkalmával a fekete őrség néven ismert híres ezrednek már csak 160 embere volt. Délelőtt előre küldték az első Gordon-highlandereket, a kik hősiesszen támadták meg az ellenség derekát a hol elesett és sebesült bajtársaik feküdtek, de lehetetlen volt bevenniök az ellenséges lövésárkokat, a melyeket szűrős drótból készült torlaszok védték.

London, decz. 14. A Standardnak azt jelenti jó forrásból, hogy a hadügyminiszterium Mathuen tábornok vereségei következtében tegnap elhatározta, hogy előkészületeket tesz egy *heledik hadosztály* és egy *nyolczadik tartalékos hadosztály* mozgósítására.

London, decz. 14. A lapok egybehangzóan nagyon komoly dolognak mondják Methuen tábornok vereségét, de egyetértenek abban, hogy visszavonulni nem lehet, hanem végig kell küzdeni a harcot. A Times azt kívánja, hogy rögtön küldjenek ki *még 30.000 embert*. Nagyon sok jól kiképezett miliczia és önkéntes harciba akar menni és a gyarmatok büszkékké rá, hogy szaporíthatják kontingensüket.

Londo, decz. 14. A Timesnek jelenti Fokvárosból 11 iki kelettel: Lourenco Marquez Transzvál számára valóságos kereskedelmi emporiummá és ügynökeinek főszállásává fejlődik, a kik egész szabadon érintkezhetnek más ügynökökkel és az európaiakkal. A robbanó anyagok behozatalát a kormány gyára számára, sőt még a lövészerkek behozatalát is nagyon bajos megakadályozni, mert lehetetlen az idegen hajókat, a melyek állítólag élelmiszereket visznek, alaposan átkutatni. A dolgok mostani állása mellett a Delagoa-öböl többet használ a búrok, mint ha tényleg Transzvál területéhez tartoznék. (M. T. I.)

London, decz. 14. A hadügyminiszterium három uj ütög tábort tüzérség alakítását rendelte el.

Modder River, decz. 12. Este 1/2 8 órakor. Min hogy a búrok ma reggel a futóárkokat erősen megszállották, egész rendben visszavon-

tam csapataimat a Modder-Rivertől és teljes biztonságban vagyok Foglyoktól hallottam, hogy a búrok rendkívül nagy veszteségeket szenvedtek. A búrok nagyon jól gondoskodtak sebesülteikről.

London, decz. 14. A hadügyminiszter Methuen tábornoknak következő táviratát közli:

London, decz. 14. Cross lord Loughboroughban beszédet mondott, amelyben azt mondta, hogy a szabadság ügyének a szerencsétlenségek és nagy áldozatok dacára győznie kell. A háboru után Transzválnak soha sem lesz szabad többé Angliát fenyegetnie, a mint a multban történt. (M. T. I.)

Dublin, decz. 14. A lordmajor a tegnapi városi közgyűlésen kijelentette, hogy a délafrikai háborut *Chamberlain* miniszterelnök és a kapitalisták csinálták. Drága lesz a háboru és hasznot belőle csak a londoni és newyorki tőkepénzesek fognak húzni.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet választmányi ülése.

Nagyvárad, decz. 14.

A »Biharmegyei Nőegylet« az Erzsébet árvaház termében választmányi ülést tartott, melyen több fontos ügyet intéztek el.

Özv. báró *Gerliczy* Félixné elnöklete alatt jelen voltak: özv. Grunwald Henrikné, Szokolné Wildburg Sylvie bárónő, dr. Baróthy Ákosné, özv. Imre Jánosné, Mezey Vilma, Potássy Jánosné, Rimler Károlyné. Titkár: Böszörményi Géza.

A jegyzőkönyv hitelesítésével Rimler Károlyné és dr. Baróthy Ákosné bizattak meg. Felolvasták a titkári jelentést a chrysanthémkiállítás és thea-estélyek eredményéről. Az előbbi 251 frtot, az utóbbi pedig kerek 100 forintot jövedelmezett. Köszönetet szavaznak *Barényi Béla* és *Jelinek* Ferencz kertészeknek, valamint *Czeplédy* vendéglősnek a terem átengedéseért.

Elhatározták, hogy a jövő hó 3-án thea-estélyt rendeznek.

Az Erzsébet árvaház rozzant kerítését elhatározták, hogy megcsináltatják és ez iránt érintkezésbe fognak lépni a vállalkozókkal.

Özv. br. *Gerliczy* Félixné elnökne nagy szabásu tervet terjesztett elő, egy új sorsjáték tervezetét a menház javára. Az előterjesztett tevezet szerint egy sorsjegy 20 krba jönne és tekintve a már egy izben tartott sorsjáték sikerét, az nagyban elősegitené menház megvalósítását.

A választmány helycséssel fogadja az elnökne tervezetét és a kezdeményező lépéseket annak megvalósítására megteszik.

Fölolvassák a pénztárnok jelentését, mely szerint az árvapénztár bevétele május hó óta 908 frt, *kiadása* pedig 2200 forint 15 krajczár.

A segélypénztár bevétele 796 frt 54 kr kiadása 967 frt 78 kr.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf*.

3895 Schlézinger Mózes uzsora — helyben hagyva.

3957 Szabó János sikkasztás — megváltoztatva.

4662 Veinberger Emánuel magánokirat hamisítás stb. — részben megvált.

4929 Veinberger Emánuel magánokirat hamisítás stb. — részben helyben hagyva.

Előadó: **Harmathy Károly.**

3676 Koczka Pál és t. testisértés — részben megvált.

4826 Slider József hatóság elleni erőszak — helyben hagyva.

4958 Miklián Mátyás testisértés — helyben hagyva.

4960 Lázár Imre lopás — megváltoztatva.

Előadó: **Foynár Dénes.**

3895 Kohn Adolf lopás — feloldva.

3918 Özv. Feingold Bernáthné rágalmazás — helyben hagyva.

3941 Miskolczy Pál idegen ingó vagyon rongálás — megváltoztatva.

4105 Nagy János magánlaksértés — részben megváltoztatva.

4441 Egri Manó család — helyben hagyva.

TANUGY.

A magyarországi róm kath. tanítók száz-as-bizottságának tanügyi tanácsa folyó hó 13-án délután 4 órakor a központi papnevelőben tartotta a gyűlését dr. **Steinberger** Ferenc nagyváradai kanonok elnöke alatt. Elnök meleg hangon üdvözli a szép számban megjelent tagokat, örömet fejezi ki lelkesedésük fölött. Az elnöki jelentés szerint br. **Hornig** Károly püspök a millenniumi zászló költségeihez a fedezetlenül maradt 138 frt 38 krt **Ember** Károly világi elnöknek a saját pénztárából kiadta, mit a tanács örvendesen vett tudomásul. — Továbbá a kiküldendő száz-as-bizottsági tagok költségeit fedezendik. — Zajos helyesléssel fogadta a püspöki kar hozzájárulását ahhoz, hogy az 1900-ik évben országos tanügyi kongresszus legyen.

Most következett a gyűlés lélekemelő része. Az orsz. bizottság tanácsa ismételve meggyőződött arról, hogy **Steinberger** elnök nemcsak a szó és toll hatalmával küzd a kath. tanügyért, hanem tettel is: ugyanis a kilencszáz éves kath. tanügy története megírására ezer koronát ajánlott fel. — Szűnni nem akaró lelkesült éljenzés volt erre a válasz. S midőn ezen nemes cselekedetért a tanács jegyzőkönyvi köszönetet szavazott, egyben elhatározá, hogy a műre pályázatot hirdet s a pályázóktól a tervezetet a teljeseen kidolgozott első részszel február végéig bekívánja.

A kath. tanügy kilencszázados fennállásának dicsőítésére rendezendő iskolai ünnepek végleges megállapítására egy bizottság küldetett ki. A tanács elhatározta, hogy a folyó évi augusztusi közgyűlés határozmányait memorandum alakjában terjeszti a püspöki kar elé, melynek elkészítésére az aranytollu **Steinberger** kanonok vállalkozott, mit az országos tanács zajos éljenzéssel köszönt meg.

Ezután felolvastatott dr. **Karácson** Imre győri képezdei igazgató értekezése »Az állami képesítéssel szemben a kath. álláspontra kifejtése« cz. tételről, melyet 35 tanítóegylet véleményének elolvasása után irt. A dolgozat igen sikerült, miért is a tanács **Ember** Károly módosításával egyhangulag elfogadta; kimondván, hogy az 1868-iki 38. t.-cz. biztosított jogairól az egyház le nem mond, abból semmit nem enged, sőt a felekezeten állammal szemben joggal kívánhatja az egyház ellenőrző jogának az állami képezdekre való kiterjesztését; míg másrészt nemzetiségi szempontból az állami ellenőrzést teljes egészében fenntartani kívánja. A jeles munka készítőjének jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott. A pénztári jelentésből megtudjuk, hogy az árvaházi alap 13538 frt 80 kr; ebből tízezer forintból csak okmánnyal bír a pénztár, 372 frt 20 kr. pedig felajánlott összeg, mely még a pénztárba be nem folyt.

A pénztárnoknak megengedték, hogy egy rendszeresen lebélyegzett pénztári könyvet szerzen be.

A kath. tanítók országos bizottsága nyilatkozatra hivatott fel, hogy az osztott iskolák tanterve mellett szükségesnek tartja-e az osztatlan népiskolák tantervének elkészítését. A

tanács az osztatlan népiskolák külön tantervét feltétlenül szükségesnek tartja, sőt azt már el is készítette s a kellő válasz kíséretében egy példányban átküldeni határozza. Végezetül nem hagyhatjuk említés nélkül azon leirhatlan lelkesedést, melylyel a tanítók **Steinberger** elnöknek kanonokká történt kinevezését fogadták, mindjárt a gyűlés elején **Mócsy** Antal tolmácsolta a tanítók érzelmeit, melyre hosszas éljenzés és taps következett. Mindez azt bizonyítja, hogy a tanítók elnökük kitüntetését a tanügy diadalának tekintik. Az értekezlet esti 7 órakor ért véget, mely után társas vacsora következett.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irtá: **Fernand-Hue.**

23

Franziából fordította — **Ö.**

— Bár nem hiszek vállalatok sikerében, szívtel végre a vezető, mégsem tagadhatom meg öntől a segítségemet ezek után, a miket elmondott. Ki tudja, talán szerencsét hozok vállalatára . . . De ismétlem, nem vagyok szabad. Nekem is van feladatom; egy sokkal nagyobb és szebb ügynek szenteltem én életemet: hazámnak!

— Hogy értsem ezt?

— Többet nem mondhatok.

— Én tisztelem titkát, de nem lehetne-e ezenkét ügyet egyesíteni s nem szolgálhatná-e a magáé mellett az enyémet is?

Ferencz gondolkodott azután felelé:

— Talán . . . De most mindjárt nem lehet.

— Mikor?

— Két-három hét múlva.

— Hol találkozunk?

— Itt.

— Legyen, én megvárom önt.

— De ne szóljon senkinek arról, hogy visszatérek. Addig vadászgathat a vidéken, itt igen sok a vad, de ne távozzék el innen.

— Veszély érhetne?

— Sehol. A hegyek között nincs mit félnie.

— Köszönöm, szívtel Parr, megfogva a vezető kezét.

— Számíthat rám, felelte Ferencz.

Mindketten lefeküdtek. Másnap, mikor Parr felkelt, még láthatta Ferenczet, a mint a hegyek aljában vágatva éjszak felé tartott.

HATODIK FEJEZET.

Egy új társ.

Parr sokáig sétált a kocsit előtt és gondolkodott a tegnapi eseményekről, az után Péterhez fordult, ki éppen théat főzött:

— Ne essünk kétségbe az eredmény felől, a vezető megígérte segítségét. Egy ideig itt várunk, azután pedig elmegyünk, de nem tudom, hogy merre.

— Parancsára kapitány ur, felelt a matróz szokása szerint.

— Addig is vadászatunk a vidéken.

Készítsd ki a fegyvereket. Te is velünk tartasz.

— Szívesen, ezeknek a vad zuluoknak a társasága ugy sem valami elbájoló.

— Légy készen. György és a magam számára kétesövű vadászfegyvereket készíts, magadnak pedig kellemetlen találkozás esetére az ismétlő puskát. Tíz órakor jér értünk.

— Meg lesz, parancsnok ur.

Parr megívott egy csésze théat, szivarra gyujtott, és megindult Price ur háza felé.

György és Margit már elébe jöttek. Mikor megtudták, hogy egyelőre itt maradnak és vadászatni fognak, nagyon megörültek.

— De miért változtatta meg szándékát, hiszen tegnap azt mondta, hogy visszatérünk Port-Natalba. Talán új híreket kapott? — kérdezősködött Margit.

— Igen is, nem is. Majd elmondom később. Most keressük fel Price urat

Price ur éppen két fekete és egy fehér emberrel beszélgetett. Mikor a parancsnokot meglátta, jókedvűen feléje fordult:

— Jó reggelt! Éppen jókor jön! Itt van az az ember, a kiről tegnap beszéltem, most éppen utról jött haza és beszámol küldetéséről.

Parr kíváncsian nézte végig azt az embert, kiről egy perczig azt hitte, hogy Gérard Pál fia. Alacsony igen barna ember volt, durva vonásokkal, általában nem a legmegnyerőbb külsővel. Látása kellemetlen benyomást tett a parancsnokra, ki csaknem örült, hogy nem ez az, a kit keresett. Lerwis József, így hívták az embert, folytatta félben hagyott monológját s hosszasan élénken beszélt Price-nek hollandul. Mikor elvégezte, eltávozott, oldalpillantást nevetve Parr felé, ki még miudég őt nézte.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Kormányválság Spanyolországban.

Madrid, decz. 14. A kamara 101 szavazattal 100 ellenében elvetett egy indítványt, a mely a haditengerészeti államtitkárságnak és a haditengerészeti miniszter mellett működő magántitkár állásának megszüntetését és a haditengerészeti miniszterium valamennyi tisztviselője fizetésének leszállítását kívánta. A szavazás eredménye miatt miniszterválság kitörésétől tartanak. (M. T. I.)

A trieszti pestisfészek.

Trieszt, december 14. A »Berenice« kitakarításánál ismét döglött patkányokat találtak. A mikroszkopikus vizsgálatoknál azonban ezekben semmiféle pestis bacillust nem találtak. A közegészségi bizottság azt javasolja, hogy az egész kávérakományt rakják ki a Lazarethbe és azután a hajót deficizálják alaposan.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, december 14.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	— — — — —	368 30
Magyar hitel	— — — — —	372.75
Allamvasut	— — — — —	339.—
Rimamurányi	— — — — —	332.—
Magyar jelzálog	— — — — —	183.50
Salgótarjáni	— — — — —	341.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—

Határidők.

Budapest, december 14.

Gabona. Gyenge.

Buza októberre	— — — — —	7.97
Buza áprilisra	— — — — —	7.92
Uj tengeri	— — — — —	5.01
Rozs okt.	— — — — —	6.48
Zab okt.	— — — — —	5.07
Káposzta, repcze, aug.	— — — — —	—

Bécs, december 14.

Érték. Javult.

Osztr. hitel	— — — — —	873 30
Magyar hitel	— — — — —	874.25
Allamvasut	— — — — —	318.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. december 14-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — —	116.25
Magyar koronajáradék	— — — — —	92.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹⁰⁰ / ₁₀₀	— — — — —	120 —
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 ¹⁰⁰ / ₁₀₀	— — — — —	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	118.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	94.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.75
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	— — — — —	94.50

Magyar nyereség-sorsjegy-kölsön	159.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölsön	187.25
Osztrák járadék papírban	98.40
Osztrák járadék ezüstben	98.20
Osztrák járadék aranyban	116.25
Osztrák korona járadék	99.25
Osztrák államsorsjegyek	187.—
Osztrák magyar bankrészvény	909.—
Magyar hitelbankrészvény	874.25
Osztrák hitelintézeti részvény	873.50
Párisi vista	818.25
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	121.90
Németbirodalmi márka	9.60
London vista	47.90
20 márkás arany	11.81

A munkájától felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tüzipát

házhöz szállítva adunk:

1. Waggon 20 mtr. hasábfát 50 frt.
1. „ 20 mtr. gömbölyűfát 44 frt

Kisebb mennyiségben:

1. mtr. hasábfát 2 frt 60 kr.
1. mtr. gömbölyűfát 2 frt 30 kr.

apróra vágott tüzipára megrendelést elfogadunk, megrendelések telefonon eszközölhetők

Friss és Gross

fakereskedők

Nagyvárad fa-füzes 5 sz. telefon 36 sz.

11639—1899 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a bihar-mező-keresztesi takarékpénztár végrehajthatónak Kovács Imre és Kovács Ágnes, VERNYIKE IMRÉNÉ mező-keresztesi lakosok elleni végrehajtási ügyében. A mező-keresztesi 349. sz. betétben A. I. 1—6 sorszám alatt felvett házas beltelekből, kertből, szántó és szőlőföldekből álló jószágtestre a végrehajtási árverést elrendelte és annak foganatosítására határidőül **1899. évi december hó 19-ik**

napjának reggeli 9 óráját Mező-Keresztes községhezához kitézte, kikiáltási ár 987 forint, azonban az árverésre kitétt ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál és Mező-Keresztes község előjáróságánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyváradon a kir. tszék mint tkvi hatóságnál 1899. szeptember 24-én.

Kiss András,
kir. törvényszéki bíró.

Legfinomabb Czukorkák Karácsonyra!

Telefon 249.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni miszerint

fűszer-, gyarmat-áru, festék-, anyag-, bor- és ásványvíz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitünőbb **chinai és orosz theákkal** valódi **amaicai, cuba, portorico és brazilai rumokkal, franciaia és a legkedveltebb magyar cognaccal, Franciaia és Magyar pezsgő** valódi tőkén termelt **peccsenye, asztali, dessert és gyógyborokkal**, ugy a a legkitünőbb **liquerekkel** rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb **theasüteményeket, csokoládék és czukorka különlegességeket.** Naponta friss **kassai és prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, franckfurti virstli** s itt még fel nem sorolt **hideg felvágottak, ementhali, trappista groyer**, s mindenféle **dessert sajtok, déli és candirozott gyümölcsök** a legkedveltebbek, kitünő zamatos **cuba, gyöngy, jáva és mocca kávé nagyraktárunkat** a legjutányosabb **napi árak** mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szíves pártolását, biztositván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Kiváló ísztelettel

Csordás Testvérek

Nagyvárad,

Szent László-tér, Takarékpénztár épület.

A legkitünőbb Theák és Rumok.

Gottschlig Agoston-féle rum lerakat.

Boraink kitünös figyelmet érdemelnek!

Legtisztább
Legjobb
Legolcsóbb

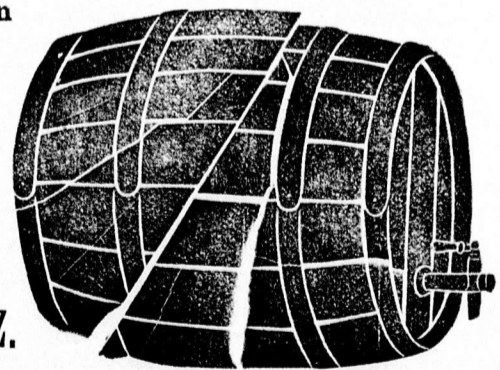
BOROK

Magyar
Hamisítatlan
Hegyi

CZEGLEDY SÁNDORNÁL

„Zöldfa“-szálloda, Nagyvárad,

Kényelmes szobák, modern étterem, kávéház.

56 literen felü adónélkül.

Olcsó árak!

56 literen felül adónélkül.

ÁR J E G Y Z É K:

Saját termésű hegyi ujbór literje kicsinyben	— frt 36 kr.	nagyban	— frt 32 kr.
1885. Nagyvárad fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 36 kr.
1886. Érmelléki fehér	— frt 50 kr.	„	— frt 46 kr.
1886. Erdélyi fehér	— frt 40 kr.	„	— frt 32 kr.
1885. Ménesi veres	— frt 60 kr.	⁷ / ₁₀ Palack	— frt 50 kr.
1886. Sashegyi veres	— frt 50 kr.	„	— frt 40 kr.
1885. Diószegi bakar	1 frt — kr.	„	— frt 80 kr.
1886. Erdélyi rizling	1 frt — kr.	„	— frt 80 kr.
1880. Szomorodni	2 frt — kr.	„	— frt 50 kr.

Lakodalmak alkalmával

és azonkívül

bankettek és társasbédék,

a legfényesebb kiállításban ugy a „Zöldfa“-szállodában, mint magánlakásokon jutányos árban elvállaltatnak.

Allandó előfizetők étkezésre elfogadtatnak.

Két éves, gyökeres legfinomabb különféle fajú **szőlővesszők** kaphatók